

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előzetes ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a késiratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A kormány kötelessége.

Azt mondják, hogy Magyarország önálló, független állam. Azt hirdetik, hogy az ország belügyeit a magyar törvényhozás minden idegen beavatkozástól menten intézi. Azt harsogják, hogy alkotmányos állam vagyunk, ahol csak az történhetik, amit a nemzet akar.

Pedig mindez csak mese, humbug, ámtás!

Önállóságunk csak papiroson létezik. A magyar törvényhozás csupán szavazó gép. Az alkotmányosság pedig nem egyéb, mint egy áttetsző függöny, mely mögött undok abszolutizmus viszorítja a fogaít.

Tudtuk ezt régen. De hittünk, de biztunk egy szebb jövőben!

Csalódtunk!

Az abszolutizmus nem akarja áldozatát karmaiból kibocsátani. Legfeljebb az eszközeit válogatja.

Azelőtt idegen náció fiai hajtották végre parancsait. Majd Bécshez szító magyarokat ültetett a hatalom polcára s végül a nemzeti aspirációk letéteményesét sikerült céljainak megnyerni. És ebben rejlik nemzetünk fáuma! Hogy tudniillik a nemzet bálványozott vezérei a hatalom polcán mindenkor megtántorodtak és hűtlenek lettek multjukhoz, nemzetükhöz.

Ez történt a közelmultban is!

Minden parlamentáris elv arcul csapásával kormányt vállaltak, királyi paracsba foglalt munkaprogram keresztülvitele végett. A nemzet vállaira tömémentelen új terhet raktak. Szabadságjogainkat megnyirbálták.

Cserébe nem kaptunk semmit! Mikor az önálló vámtérületért folyt a küzdelem, katonai téren helyeztek ki látásba vívmányokat. Erre megindult a titáni harc a magyar hadsereg létesítésének kivívása végett. Akkor ezt a győzedelmesnek ígérkező harcot leszerelték, mondván, hogy előbb gazdaságilag kell megerősödnünk és akkor önkényeskedésünk a közjogi vívmányok.

Mikor fölemelték terhünkre a kvótát, azzal hitegettek, hogy megkapjuk az önálló bankot, melynek előbb kell létesülnie, mint az önálló vámsorompók felállításának. Most pedig, mikor föl akarjuk állítani az önálló magyar jegybankot, azzal állnak elő, hogy önálló vámtérület nélkül a bank életképtelen s azért halasszuk el ezt is 1917-ig s addig katonai téren iparkod-

junk nemzetünk előrehaladását biztosítani.

Csúf komédia ez az undorító zsvásár!

És ebben a játékban az a legviszszatetszöb, hogy a nemzet vezéri polcáról miniszteri székbe került magyarjaink is bécsi hegedűn játszanak és jó részben ők a hibások, hogy nemzetünk legyőzve, rászedve és megcsalva kerül ki a küzdelemből.

A banktárgyalások során is kitűnt ügyetlenségük!

Ügyetlenségnek mondjuk, mert erősebb szót nem akarunk használni a kormány ama eljárásának jellemzésére, hogy a bank ügyében alkuba bocsátkozott az osztrák kormánnyal.

Ha független állam vagyunk, ha ők önálló állam független miniszterei, akkor csakis a királylyal tárgyalhatnak egy ügyben, mert a bankügy nem közösügy és annak mikénti elintézése törvényileg biztosított jogkörünkbe tartozik. Nincsen köze ahoz kivülünk sem az osztrák miniszterelnöknek, sem a császárnak, csupán az osztrák-magyar banknak, ennek a nem közjogi, hanem kereskedelmi testületnek, föltéve persze azt, hogy a szabadságot megakarjuk hosszabbítani.

Az osztrák kormánnyal való alkudozás meggyengítette a magyar álláspontot és napnál világosabbá lön, hogy mi a habsburgi monarchiának egy tágabb autonómiával fölrüházott tartománya vagyunk csupán, mely tartomány sorsa felett úgy döntenek, ahogy azt az összmonarchia (és a bank fő-részvényesei) érdeke diktálja.

Ha minisztereiink (legyenek azok a jelenlegiek, vagy a jövődök) ezen az úton haladnak — úgy a legjobb úton viszik előre a nemzetet — a bécsi Rajxrátt felé.

Mert ne feledjük el, hogy a nyilt abszolutizmus kívánatosabb az alkotmányosság álörécája alatt settenkedő önkényuralomnál.

A hatalmi vágy, a kényelemszeretet, az emberi önzés, a jogokról való folytonos lemondással a parlamentárizmus cégére alatt honosítja meg az abszolutizmust. És pedig elbódítja a népeket. A ridegen fellepő, nyers eszközökkel dolgozó önkényuralom fölbreszti a szabadságra való törekvést s így nem oly veszedelmes, mint az előbbi.

Ha 1906-ban felülkerekedett a kishülés és győzedelmeskedett a hatalom utáni mohó vágy: tegyél: most jóvá az elkövetett hibát.

Adják vissza megbízatásukat an-

nak, akitől kapták s mondják meg neki, hogy porhintéssel nem lehet egy nemzetet kormányozni. Vagy ha lehet, úgy azok, kik ezt teszik, tág lelkiismeretű stréberek, kik csak azért szolgálják híven urukat, hogy viszont ők a nemzet vagyonának urai lehessenek.

Hamis bukás.

A képviselőház hétfői ülésén bejelentette Wekerle miniszterelnök a kormány lemondását. Ez egyúttal a halálharangja volt a koalíciónak, mely a kormány lemondásával elveszítette létjogosultságát és alkotó elemeire kell bomlania.

E lemondás volt az egyetlen méltó válasza Bécs zsarnoki tiltó szavára, az önálló magyar bank merev megtagadására. Áldozatot áldozat után vittünk a bécsi magyára, mert élt a nemzetben az a remény, hogy az áldozatok árán hozzájutunk a gazdasági függetlenségünk első állomásához, az önálló magyar bankhoz. Nem alamizsnaként kértük ezt a Burg uraitól, tételes törvény állapítja meg elvitázhatatlan jogunkat hozzá. De Bécs, az erősebb jogán, ököllel csap a törvénykönyvre és jelszava: „A hatalam úr a törvény fölött!”

Amde nemcsak Bécs galád eljárásával szemben az egyetlen helyes lépés a kormány lemondása, hanem a nemzettel szemben is az a kötelessége a kormánynak, hogy ekkora csúfos kudarc után tavozzék a helyéről, mondjon le a hatalomról, amelyet olyan hosszú áltatással, az ország nagy áldozatai aran ilyen szerencsétlenül kezel. Bécs mellett a főbűnös a koalíció és a kormány, mert ezek szoktatták hozzá a császárt, hogy a magyarból minden ki lehet préselni, minden ellenérték nélkül. Az országgal szemben a koalíciós kormány felelős első sorban, most tehát takarodjanak, de végleg és adják át helyüket keményebb gerincű államférfiaknak, kik nem fogják vaktában odadobni Bécsnek a nemzet keserves áldozatait.

Csak hogy a gyászos álarc mögül, amelylyel hétfőn a képviselőháznak a lemondást bejelentették, máris kivigyorog a ravasság, az önzés, a furlang, amivel a bukástól remegők, a konchoz szokottak e kérdést kezelni akarják. Azt hiszik: a lemondással már el van intézve minden leráták, a felelősséget, most már megalkudhatnak megint Béccsel, odadobhatják a magyára az önálló bankot is — és aztán mint új kormány, folytathatják tovább a népcsalást a végtelenségig. Azt hiszik: a régi kormány bünciert nem lesz felelős az új kormány, a régi koalíció helyébe pedig megteremtí a szükséges mameluk-hadat az új fúzió.

Ez a hitvány komédia az, ami ellen már ma, közvetlenül a lemondásra, azon melegiben a legerélyesebben tiltakozunk. Ha az egész halálkomédiának csak ez a célja

pedig minden jel, minden mértékadó nyilatkozatot arra vall, hogy csakis ez a célja, akkor meg fogja érdemelni ez a társaság, hogy az egész ország pusztítsa ki őket a helyükről tüzzel vassal, úgy, ahogy ők, a náluknál mindenesetre különb, mert őszintébb, mert becsületesebb szabadelvű pártot kipusztítottak.

A lemondás, a feltámadásra való spekulációval, sőt annak előrelátó biztos tudatában, nem elég. Végleg el is kell hagyniuk a minisztereknek a bársonyszékeket, ha meg nem akarják ingatni a nemzetnek alkotmányosságába vetett hitét. Ez az egyetlen dolog, amivel még valamelyest legalább kiengethelhetik a nemzetet azért a sok keresvesztés csalódásért és vereségért, melyet dicstelen három éves uraimuk alatt az orszagra hoztak.

Sajnos, az erre való komoly szándék nincsen meg a nemzetnek ezekben a vezéreiben, ők lemondanak, meghalnak, hogy nyomban újra feltámadjanak. Az ő bukasuk, ha be is jelentették azt hivatalosan a parlamentnek, csak — hamis bukas.

Vízierőink.

— Darányi törvényjavaslata. —

Sir Thomas Barclay, a híres bírtok-skót politikus és közgazda mondta a sorok írójának az elmúlt télen a következő szavakat: „Tulajdonképpen önök az iparfejlesztésnek leghatékosabb módját eddig még nem veték igénybe. Rengeteg vízierő áll a kormány rendelkezésére; adja ezt az iparosok használatába. Többet fog érni mint sok száz millió subvenció.”

A kiválóan élelsemű és gyakorlati gondolkodású férfiú ezzel a nyilatkozatával önkéntelenül is elismerte annak a munkának jóvávalóságát, a melylyel Darányi már akkor javában foglalkozott, sőt a melyet jóformán be is fejezett, ma a mi a törvényhozás előkészületeket illeti. Jóformán készen volt a törvényjavaslat, a melyet a vízjogi törvény kidolgozásáról és módosításáról ma tett közlése s amelynek rendes parlamenti elintézését most a viszonyok határlattalják. Ez a törvényjavaslat a magyar vízierő gyakorlati kihasználásának útját nyitja meg.

Darányi már évekkel ezelőtt elrendelte a természetes vízierőink részletes összeírását s a mai minisztérium vízrajzi osztálya az összeírás során 1,700,000 lóerőt állapított meg az erősebb vízfolyásoknak kihasználásra alkalmasnak ítélt szakaszain. Sok helyen ez az erő már a természetben is mintegy koncentráva jelenik meg. A kutatások legalább hatszázötven oly szakasz ismeretere vezettek, a hol együttvéve kilencszáz kilométer összes folyóhosszaság mentén 680 000 lóerőt képviselnek hegyi vizeink energiája, úgy hogy ezen a különösen figyelemreméltó folyókon a kilométerenkénti természetes vízierő átlagos értéke hétszázötven lóerőt tesz ki. Különösen kiűnnek a vízierők terén a Dráva és Mura (288.430 lóerő), a Maros és mellékvízei (331.890 lóerő), a Felső Tisza és mellékvízei (162.160 lóerő), a Vag és mellékvízei (209.105). A vízierők tehát éppen azokban a vidékekben vannak a legnagyobb mennyiségben, a melyek az iparúzésre mintegy természetből hivattak, s a melynek népet csak egy virágzó ipar képes a jólét szükséges fokára emelni.

A vízierők kihasználása attól kezdve vett nagy lendületet, a mióta villamos árammal nagy távolságra lehet munkaerőt átvinni. Nálunk a vízierő kihasználása kétszeresen nagyfontosságú, mert vizeink pótolhatják az elsőrangú kőszénben való fogyatkozásunkat s mert közgazdasági fejlődésünket a kőszénnél olcsóbb vízierőkre alapíthatjuk, a mi nagy viágversenyben nem kis jelentőségű dolog.

A vízierők kihasználását kétféleképpen lehet foganatba venni. Vagy úgy, hogy a mindig elégséges és kellő esésű víz csatornákkal vezettetik a tulajdonképpeni erőfej-

lesztő telepre, vagy pedig az ugynevezett víztárolás, vagy völgyzarak útján, a melyeknél a víz mesterségesen igen nagy tömegben szoríttatik össze. A mi klimatikus és csapadéki viszonyaink között elsőrangú nagy fontosságú különösen az utóbbi módszer bir.

A vízierő kihasználásának egyik módja sem ismeretes mialunk, mert hiszen vízmalmaink jórészt vízfolyásokból elvezetett malomcsatornák tartják üzemben. Sőt a víztárolásnak is sok esetét tudjuk, a midőn a mesterségesen létesített tavak halgazdaság, malomok hajtására, bányászati és erdészeti művek üzemben tartására szolgálnak. Azonban a modern vízgazdaság követelményeinek megfelelő ilyen építményeink még nincsenek.

Mint minden régebb kultúrú országban, úgy Magyarországon is útját állta az eféle létesítményeknek a magántulajdon. Vízjogi törvényünk ugyan már alapelvben megadta a fejlődés lehetőségét, a midőn kivéve a teljesen egy tulajdonos területen fekvőket — az összes többi vizeket hatósági rendelkezés alá bocsátotta, tehát kivette az egyes érdektel rendelkezése alól. A vízjogi törvény azonban még nem tette lehetővé azt, hogy az erőművek létesítéséhez szükséges parti területekhez is hozzá lehessen jutni, sem azt, hogy a tulajdonosok akarata ellenére völgy-zarakat lehessen létesíteni. Darányi javaslata a kisajátítási jogot biztosítja a szóban lévő vállalatoknak. Természetesen nem korlátlanul. Vízierőművekre és a létesítésükhöz szükséges víztárolókra kisajátításnak akkor van helye, ha a vízierő hatósági rendelkezés alá álló vizeken legalább is átlag 100 lóerőt, szabad rendelkezés alatt álló vizeken pedig legalább is átlag ezer lóerőt képes kifejtetni és az engedélyes köte eztségettel vállal arra, hogy az üzeménél nélkülözhető áramot a hatóság által megállapítandó áron fogja másoknak elsősorban pedig közszükségleteik kielégítésére vasosoknak és közszükségletek rendelkezésére bocsátani. A víztárolók céljaira a kisajátítás mindenféle területre kiterjedhet; a másféle vízierőművek céljaira való kisajátítás alól a hazak, udvarok, kertek valamint egyházi, vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeletés célokra szolgáló ingatlanok ki vannak véve, mert a szükséges csatornák az ingatlanok kerülésével is létesíthetők: völgyzarak azonban nem.

A javaslat a vízierőműveket azonban, hogy az útjukban álló jogi akadályokat elhárítja, mas támogatást nem ad. De az ilyesmi nem is látszik szükségesnek, mert a vízierőművek jó vállalati minőségét a tapasztalatok igazolták. Egy lóerő évi értéke 100—200 korona között ingadozik, míg az előállítási költségek, különösen ha nagyobb vízierő műveket veszünk számításba, jelentékenyen kisebbek. A kellő nyereség biztosítása tehát az előállított vízierőnk értékesítésétől függ, amit a vállalkozó magának, részint saját maga által való kihasználás útján, részint pedig másoknak való eladás útján jólőre biztosíthat, s ekképpen vállalkozás szilárd gazdasági alapokra helyezheti.

A törvényjavaslatnak legnagyobb fontosságú ürrese kétségtelenül a vízierők kihasználási útjának megnyitása. Nem kis fontossággal bírnak azonban azok a határozományok sem, amelyek a hajózó és tutajozó, nemkülönben ipari és mezőgazdasági vállalatok által létesíteni kívánt és üzemük nélkül nélkülözhetetlen kikötőkhöz, valamint be- és kirakodóhelyekhez szükséges területekre megadják a szolgálat megállapítási, szükség esetén pedig a kisajátítási jogot. Folyóink hajózasának igen nagy fejlesztését jelenti ez a rendelkezés mert hiszen a víziközlekedésben érdekelt vállalatainkat éppen a parti birtokosok ellentállása akadályozza meg, kikötők és rakodóhelyek létesítésében. Minden hajózáható folyókon legalább tizszer annyi kikötő és rakodóhelynek kell lenni, hogy a forgalom megélénkülhessen.

Végül meg kell említeni, hogy a javaslat szerint a közhasználatra szolgáló vízvezeték vízfői, valamint közhasználatra szolgáló kúták és források részére, az érdekeltek kérelme alapján a hatóság véderőterületet állapíthat meg, s ezen a véderőterületen kellő kárpótlás mellett a magántulajdonnak használatát az illető vízmű közérdeku funkcionálása érdekében korlátozhatja. E a határozomány a

városi és közjogi vízellátásnak ad jelentékeny lökést.

Darányi ismertetett javaslata vizeink modern gazdasági kihasználásának új korszakát van hivatva megnyitni, amelyben nagy költséggel szabályozott vizeink jóvedelmézés útján fogják visszafizetni a nemzetnek az eddig kiadott milliókat. A vízierők kihasználásának várható nagy hasznai máris élénken foglalkoztatják a hazai és külföldi vállalkozókörieket és biztos kilátásaink lehetnek rá, hogy a javaslat törvényerőre emelkedése után a vízierőművek építése nagy erővel meg fog indulni.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. április 29.

— A mezőgazdasági érdekképviselő. A

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége vasárnap délelőtti rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az újonnan megválasztott elnökök: Károlyi Mihály gróf elnökölt. A napirendő a mezőgazdasági érdekképviselőről szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött országos bizottság jelentése szerepelt. A szövetség hosszabb vita és többek hozzászólása után elfogadta a bizottság javaslatát, mely szerint a földmivélségügyi kamarák törvényhatóságokként állíttassanak fel. Oly törvényhatóságok, melyek az anyagi eszközök elégtelensége, vagy egyéb okokból erre nem alkalmasak, a földmivélségügyi miniszter által csoportosíttassanak, illetve más törvényhatóságokkal egyesíttessnek. Ilyen csoportosításnál a törvényhatóság gazdasági egyesületek kívánóságokra a kamarai tennők végrehajtásával megbízhatók. A kamarai illeték kérdéséhez élnk vita fűződött, amelynek eredményeképp az eredeti javaslathoz csatoltatott a következő megoldás: »A kamarai illeték fizetése alóli mentesség maximumának a katasztrális tiszta jóvedelem alapján első ízben az illetékes gazdasági egyesületek meghallgatásával, a földmivélségügyi miniszter a kamara megalakulásánál, a kamara közgyűlése az országos kamara jóváhagyásával alapítja meg.« — A tárgyalás után gróf Károlyi Mihály elnök szólaít fel, annak a reménynek adva kifejezést, hogy a földmivélségügyi kormány a gazdasáradalom immár végelegesen formulázott óhajait tekintetbe fogja venni.

— Dorozsmaiak a vacsi püspöknel A

32.000 holdat meghaladó dorozsmai tanya-területen, a szegedi tanyai központ mintájára, az utóbbi években tanyai központ létesült. Ez a dorozsmai tanyai központ a hatóság és egyesek buzgólkodása folytán ma már erős gazdasági, ipari és kulturális gócpontta fejlődött. Régi óhaja ma a mintegy 10.000 lelket számláló dorozsmai tanyai polgárságnak, hogy a v rostól 16 kilométerre fekvő gócponton a hívők nagy számának befogadására alkalmas templom épüljön és hogy a templomban állandóan a tanyán lakó lelkes munkódjék. A tanyai polgárság, a csekély állami támogatás dacára, saját gyűjtéséből 70.000 korona költséggel, 1200 hívő befogadására alkalmas nagy templomot és paplakot épít, amelyet a nyáron fognak fölzentelni. A tanyán működő lelkesi állás létesítésére vonatkozó kérelmet a községi képviselőtestület elutasította, a dorozsmaiak tehát Csák y Károly gróf vaci püspökhöz fordultak azzal a kéréssel, hogy a városi piebánot köteleztesse arra, hogy a központ állandóan bierendelt kaplant alkalmazzon. A dorozsmaiak kérelmét és memorandumát hét-

fón adta át Vácott Szeless József dr. vezetésével egy küldöttség a dorozsmaiak főpásztorának. A püspök kijelentette, hogy a tanyára még ez év őszén állandó káplán rendel ki és a dorozsmai tanyai hívők ohaját teljesíteni fogja. Ugyancsak jóindulatáról biztosította a küldöttséget Gossmann Ferenc preláts kanonok is. Kinél a küldöttség szintén tisztelgett.

— **Istentisztelet a külterületen.** Papp Lajos református körlelkész május 2-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, a kajani állami iskolánál istentiszteletet tart az azon lakó református hívőknek. — E hírrel kapcsolatban említjük meg, hogy a szabadságon levő Futó Zoltán lelkésznek távolléte idejére az elnök-lelkészi teendőkben való helyettesítésével Dombi Lajos eszperes Papp Lajos körlelkészt bízta meg, kinek ez a megbízatása május hó 10-ig tart.

— **A kisipar jövője.** A gyakorlati közgazdasági ismeretek szabad iskolájának előadási ciklusában, a melyet a Magyar Szakírók Országos Egyesülete kezdett és rendez, az Országos Iparegyesület helyiségeiben tegnap Gelléri Mór nagyszámú hallgatóság előtt előadást tartott a kisipar jövőjéről. Ismertette a kézműves-ipar régi állapotát, a céhek korszákat, az átmenetet az iparszabadság és a kapitalizmus birodalmába, tömegtermelés által okozott verseny nyomástartó hatását a kisiparra. Ismertette a kisipar fölemelésére vonatkozó külföldi és belföldi mozgalmat, Szeless József bécsi beszédét, a melyben a kormány kisipari programját fejtegette. Harom csoportba foglalta a főmunkát konkrét javaslatokat, ugyanint a kisipar technikai fejlesztése, szövetkezetek és mintaraktarak, végre az inas-ügy rendszerese fölkarolása. E fejezetek részleteire nézve is tüzetes javaslatokkal szolgált és a következő konklúzióra jutott? Régebben a kisiparos befejezte a tanulását és tudását, mikor fölzsabadt; ma mindennap részen kell lennie, hogy tudását az újdonságokkal kiegészítse. A gépek és szerszámok jobb kihasználása, az alkalmas anyag helyes megválasztása révén egy-egy kézművestelep ma szinte üzleti vállalat is lesz. Régebben a kisiparos csak megrendelői szűk körének dolgozott, ma részt vehet a világversenyben és számot tesz a gyáripár egyes ágai szerint a tömegtermelésben is. Ebbe az új mederbe a kormánynak a kisipart egyelőre még mesterséges eszközökkel és jelentékeny áldozatokkal is bele kell segítenie, hogy így a közgazdasági fejlődés fontos tényezőjévé válhassék. A hallgatóság a tartalmas előadást mindvégig élénk figyelemmel kísérte és befejeztével az előadót lelkesen ünnepelte.

— **A behívott tartalékosok családjainak segítése.** A legutóbbi tömeges katonai behívások alkalmából, amelyek a behívott tartalékosok és póttartalékosok kereset és támogatás nélkül maradt családtagjait érzékenyen sújtottak, elhatározta Budapest főváros tanácsa, hogy 10000 koronát fordított a család fenntartó nélkül maradt családok segítésére. A főváros tanácsa arra kérte a kormányt, hogy azon a címen, hogy a hadmentességi díjalap mozgósítások alkalmából a behívottak családtagjainak segítésére használandó föl, utaljon át 10000 koronát a fővárosra. A honvédelmi minisztérium áttette a főváros átiratát a pénzügyminisztériumhoz. Wekerle Sándor miniszterelnök pénzügyminiszter pedig most arról értesítette a fővárost, hogy nem kell külön gondoskodnia a behívott tartalékosok és póttartalékosok családjainak támogatásáról, mert ezt a kormány amúgy is

megteszi az egész országra és így speciálisan a fővárosra is kiterjedő mértékben, az erről szóló törvény rendelkezései szerint.

— **A selyemtenyészés Csongrád megyében.** Bezerédy Pál, selyemtenyészési főfelügyelő most adta ki rendes jelentését, amelyben érdekes adatokat olvassunk. Csongrádvármegyében az 1908. évben 4796 drb szederlét ültettek. A selyemtenyészés eredményeként összesen 164 selyemtermelő 3207 kgr. gubót termelt, amiért 6724 koronát kapott. A legkisebb kereset 41, a legnagyobb 352 korona. A szegedi gubóbevált állomáson beváltottak 4186 kgr. és 70 dk. gubót, amiért 8717-24 koronát fizettek ki. A selyemtenyészők száma a megyében emelkedett. És pedig: Algyón 20-ra, Horgoson 26-ra, Sándorfalván 24-re, Szegeden 56-ra. A jelentés végül megemlékezik a selyemtenyészés pártfogóiról és ezeket írja:

Végül halásan emlíkszem meg mindazokról, kik különösen Csongrádvármegyében ezen évben is jóindulattal voltak szivesek felkarolni a selyemtenyészést.

Előszörban Kelemen Béla főispánnak, Cicatricis Lajos dr. alispánnak; a vármegye hatóságainak és az államépítészeti hivatalnak fejezem ki legbensőbb köszönetemet hathatós támogatásukért. Köszönettel adózom továbbá; Tankó János kisteleki igazgató-tanonának; Kovács Gyula algyői községi jegyzőnek; Kolunbán Bertalan hódmezővásárhelyi ev. ref. tanitonak, kik a selyemtenyészés és a szederlattenyészés lelkes felkarolásával közreműködtek a jó ügy fejlesztésénél.

A jelentés végül beszámol az egész ország selyemtenyészéséről és megállapítja, hogy a legnagyobb és a legsikeresebb a termelés Csongrádvármegyében.

— **Kisdudóvók közgyűlése.** A kisdudóvók országos egyesületének csongrádmezei köre a f. évi május 9-én délelőtt 10 órakor, Szentesen a vármegyehez kistermében közgyűlést, délután 3 órakor pedig a Tóth József-színházban mesemondó délutánt tart, amelyre a kör tagjait, a tanúgynek és a gyermekeknek barátait, — miután névre szóló meghívókat nem bocsátanak ki, ezúton hívja meg az elnökség. A gyűlés sorrendje: Elnöki megnyitó és jelentés, tartja Tereh Gyula. A kisdudóvók lehet-e eredményes a család és a tarsadalom támogatása nélkül? előadó Füssy József szegedi óvónő. A kisdudóvók munkái körének akadályai; előadó Janóczy Gyuláné hódmezővásárhelyi óvónő. — Kézügyesítő alaki munkát mutat be Székely Gaborné. — Gyermekekét tanít Szeless József szegedi óvónő. — Pénztári jelentés. — Indítványok. — Elnöki záróbeszéd. A mesemondó délután műsora pedig a következő: 1) Pósa: „Szerecs a gyermekek”, szavalja Takács Mariska vasarhelyi állami óvónő-képző I. oszt. növendéke. 2) Karének, előadják a polg. leányiskola növendékei. 3) A mesemondó délután célját ismerteti Székely Gaborné. 4) Hazafias versek és dalok, előadják a központi óvodás kis gyermekek. 5) Mesét mond Székely Gaborné. 6) Zongorán játszik Futó Rózsi és Polácsk Jolánka. 7) Saját szerzeményű gyermekdalokat mutatnak be: Szalay Miklós né dorozsmai és Tamaska Istvánné vasarhelyi óvónők. 8) Szabolcska versét szavalja Tóth Gizike. 9) Fonóka, népjáték, játszik a központi óvodás gyermekek Bugyi Pista zongorakísérete mellett. 10) Pósa: Kézművespróbesék, előadják: Szvatan Árpád, Sinóros Gy. Aurél és Cicatricis Lajos. 11) Magyar táncot lejtenek Nagy Blanka, Purjesz Juliska, Zsoldos Erzsike és

Ilonka, Mátéffy Gyula és Feri, Bonczos Miklós és Jurenák Ede. 12) Hegedűkvartett, előadják: Albertényi Andor, Péter Pál, Zsoldos Géza és Jobban Ferenc. 13) Pósa; Nagyanyskatulyája, előadják: Szalay Miklós és Cicatricis Vilma, László Gyuri, Matyó Sanyika és Biró Klárka. 14) Farkas J. Tornay L. „Csipkerózska meséje” énekléi Jakó Etelka. A mesemondó délutánon beépülőjegek arai. Paholy 3 korona, ülőhely 60 és 40 fillér, állóhely 20 fillér.

— **Kunszentmárton-gyászja.** A szomszédos Kunszentmárton érzékeny veszteség érdekek főbírójának: Fejérgyarmati Tóth Mátyásnak halálával. Az elhalt főbíró hivatalos állásában mintakép: volt a kötelességtudó, szorgalmas és községre érdekeit szíven viselő köztisztviselőnek, akinek halálát méltan fájjalja a szomszédos község népe. Maga a község a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

„Kunszentmárton község képviselőtestülete és elüljárósága mély fájdalommal jelenti a fáradhatatlan, ügybuzgó, mintaszerű tisztviselő: Fejérgyarmati Tóth Mátyás községi főbíró gyászos elhalalozását. Emlékét szeretettel őrizi meg Kunszentmárton községének minden polgára. Temetése április 27-én délután 4 órakor lesz. Aldás és béke lengjen porai felett!”

— **Sorozás Dorozsmán.** Ónódy Géza vármegyei arvaszéki elnök, mint polgári elnök előlételei f. hó 24-én tartották meg Dorozsmán az idei főszorozást. Dorozsmai, sövényházi és sándorfalvi legények kerültek a mérték alá, összesen kétszázan, kik közül a sorozó bizottság hatvanháromat vett be katonának.

— **Új pálya nők számára.** Andrassy Gyula gróf beügyminiszter elhatározta, hogy az egyes községekben a családoknál elhelyezett gyermekek felügyeletét ezentúl települégyelzőnőkre fogja bízni. E célból a miniszter elrendelte, hogy egy tanfolyam létesíttessék, a melyen a települégyelzőnői állásra pályázók megfelelő kiképzést nyerjenek. Az első tanfolyam Szvatan Sándor dr., a budapesti állami gyermekmenhely főorvosának vezetésével már hó 28-án megkezdődött s ennek befejezte után ötven települégyelzőnői állást azonnal betöltenek.

— **Vásár Csongrádon.** A szomszédos Csongrádon az idei tavaszi országos vásár május 1-én és 2-án lesz; az első napon a jóságvasár, a második a kirakodó arúvasár. A vasarra mindenféle labásjóság, sertés is szabadon felhajható.

— **Figyelmeztetés.** Jakó Mária nék lapunk mai számában levő divatárú-üzlet hirdetésére ezennel felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Meghívó.

A Szentesi Református kör 1909. évi május hó 2-án délelőtt fél 11 órakor a kör székháza nagytermében, rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat meghívom.

Futó Zoltán
elnök.

Tárgy: Igazgató és 2 igazgatósági tag választása.

Színház.

Szombaton Rostandnak a francia Napóleon-kultuszról sugalt nagyhatású verses drámáját: „A sasfiók”-ot mutatta be színtársulatunk, a címszerepben, melyet a szerző egyenesen Bernhard

Szabására, a világhírű francia drámai színésznőre szabott, Ha drík Annával, aki kezdetől végig középpontjában — nem a drámai cselékvesnek, hanem — a drámai viziónak, játékának minden apró nuanszra kiterjeszkedő egységével s a drámai alakítás megkapó hevével. lebilincselte a közönség érdeklődését, különösképpen az első felvonásban a tanáraival és anyjával, a harmadik felvonásban a Metternichchel folyó jelenetében és a 4ik felvonásban, melyet csatateri vízióval egy-maga töltött be. A nyílt színen is felszattanó lelkes taps a jeles művész nő teljes diadalának fokmérője s a többi főszereplő: Könyves (Flambo), Szigethy (Metternich), Szilágyi Berta (Mária Lujza), Halász Ilonka (De Lorget Teréz), Nagy Gyula (Marmont), Herczeg (Prokesch Oszten) osztozott vele az este zajos sikerében.

Vasárnap a »Bob hercegem«, a címszereplő Feledi Boriskával (György herceg), aki temperamentumos, és a mellett rendkívül diszkrét játékával és szépen előadott dalaival ismét bebizonyította, hogy majegyike a legkiválóbb szubrett-énekesnőknek. Partnere Honthy Elma (Annie) lett volna, akit — nem tudni, miért, szemmel láthatóan dacára nem helyettesítettek, úgy, hogy — most köhögése miatt nem énekelhetett, énekszámait zenekísérettel szavalnia kellett, ami sokat ártott az előadásnak, mely különben sem állt azon a színvonalon, amelyet Farkas Ferenc színtársulatánál már megszoktunk és ezáltal nélkülöztünk.

Hétfőn Sophus Michaelis új színműve a »Forradalmi nász« került bemutatásra, mely ismét alkalmat adott Ha drík Annának (Alén) fényes drámai tehetségének csillogtatására. Mellette kiténtek: Könyves (Marc-arron) művészi játékával, Herczeg Jenő (Erneszt de Traszél), aki egyike az ifjabb színészgárda legtehetségesebb és szép reményekre jogosító tagjainak. Halász Ilonka (Leontin), Szigethy (Jeromos mester), Balácsi (Monta lo up.)

Keddén operett udjónság került színre, a »Csókkirály«, melynek zenéjét Sztojanovics Jenő szerette. Az operett nem sokat ér, kevés is benne a komikus, annál több a misztikus elem. S bár a szereplők mindent megtettek a darab sikere érdekében és játéku minden tekintetben kifogástalan volt, a közönség nem tudott neki-meglepedni, nem jött hangulatba s a taps, mely a szereplők játéká, éneke nyomán felharsant bizony ennek és nem a darabnak szólt.

Tegnap megint operettudjónság ment, a »Szerecsen malacc« és ma szintén operettudjónságot adnak, az »Erdészleányt«, holnap pedig vígjátékudjónsággal, a »Hivatalnok urak« előadásával bezárul a rövid színházi előévad.

Nyíltér.

Figyelmeztetés!

Az igen tisztelt közönséget kérem, hogy a május elsőjén szokásos zenei üdvözléért zenekarom csak olyan tagjának adja meg az erre szánt díjazást, aki névjegyem felmutatásával jelentkezik ezért.

Tisztelettel
Lehota Kís Bandi.

Felcélzó szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Kiadótulajdonos »Szentés és Vidéke« könyvnyomda.

Nyomatott a „Szentés és Vidéke“ könyvnyomda gyorssajtóján Szentésen 1909.

Árlejtési hirdetés.

A mindszent munkásháztelep mintegy 180 lakóházhoz alábbi munkálatok és anyagok szállításának biztosítására ezennel zárt ajánlati versenyt hirdetnek.

Ajánlat teendő:

- 1) Épületenkint 50 kgr. fehér oldatlan mészre;
- 2) Épületenkint 2 koci homokra, ugyanannyi polyvára;
- 3) Épületenkint 5600 drb sodrony-és vasszegre;
- 4) Épületenkint 6 drb ajtóhoz különféle vasalásra;
- 5) Épületenkint 4 drb különféle ablak készítésére;
- 6) A felfektetett terv szerinti lakóházak felépítésére az előirt kombinációk szerint.

Anyagok és munkák kimutatását a tervek foglalják magukban.

Tervek, föltételek Mindszent község-házánál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Híányos, elkészett és utóajánlatok kizártnak a versenytől.

Az eljáró bizottság föntartja magának, hogy a beérkezett ajánlatokból szabadon választhasson, vagy azokat mellőzze.

A kellően lezárt ajánlatokhoz a vállalandó anyag vagy végzendő munkák értékének öt százaléka — készpénzben vagy értékpapirban — bánatpénz gyanánt melléklendő s május hó 3-án d. e. 8 óráig Mindszent község előljáráóságához »Munkásház« megjelöléssel nyújtandók be, ahol azok ugyanazon napon d. e. 8 órakor nyilvánosan fölbotatnak.

Mindszent, 1909. évi április hó 26-án.

Veres Sándor
bíró.

Kiadó hereföld.

Bertók Imrénének Külső-Ecsere 8 hold heréje, akár egészben, akár holdankint — nyári használatra kiadó. — Értekezni lehet a tulajdonossal I. ker. Klauzál-útca 7. szám alatt. 3—1

1752|t. k. 1909. sz.

Hirdetés.

Mindszent községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e

végből törleési keresetüket, azok pedig, akik: valamely tehertertel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellözésért megtrádnai kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi október hó 31 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törleési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi október hó 31 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényöket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi október hó 31 napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerű, egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság, 1909. ápril. hó 10.

3—1

Katlics
kir. jbró.

Női kalapüzlet megnyitás.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy a Nagy Ferencz úr házában lévő

divatárú üzletemet

május 5-én megnyitom. Kézimunka, előnyomda körébe vágó munkákat, kalapok átalakítását elvállalom és nagy választékot tartok a legdivatosabb nyári kalapokból!

A régi szives pártfogást kéri:

2—1

Jakó Mária.